

TUDOMÁNYOS INTÉZMÉNYEK
KOMMUNISTA PÁRTSZERVEZETE

BUDAPEST,
IV., VÁROSHÁZ-UTCA 14. SZ. FÉLEMELET
Sz/k TELEFON: 188-322

ur Lukács György elvtárs,

B u a p e s t .

Budapest, 1948. április 8.

14440-1336/1

Pártszervezetünk vezetősége nevében köszönjük Elvtársnak adományát, melyet a Kossuth Díj kiosztása alkalmából pártszervezetünknek juttatott. Elvtársnak ezt a csekekedetét párttagjaink és professzor elvtársaink elé, mint a partért való gondoskodás követendő példáját állítottuk.

Bejelentjük, hogy a Ft 500.- adományt részint a Tudósok Köre berendezésére, részint bölcsészhallgatók diákjóléti céljaira fordítottuk.

Szabadság!

Szabolcs
/dr Szabolcsi Miklós/
titkárh.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Vallás- és közoktatásügyi Minisztérium.

2 1 9 5 2 8 / 1 9 4 9 . V . 1 . sz .

L u k á c s G y ö r g y urnak,

egyetemi nyilvános rendes tanár

HIVATALBÓL
DIÁTALÁNYOZVA

MTA FIL. INT.

Lukács Arch:

B u d a p e s t .

Belgrád rakpart 2.sz.V.em.

MAGYAR KLASSZIKUSOK

Kölcsey Ferenc válogatott művei. Egy kötet.

Révai József bevezető tanulmánya40 la
Válogatott költemények	53 *

Élet	Esti dal
Küzdés	Aldozat
Róza	Holdához
Rákos nimfájához	Drégerl
Elfojtódás	Alkonyi dal
A lány dala	A szabdsághoz
Rény	Balassa
A Földhez	Hervadsz
A reményhez	Költő
Rákóczi hajh	Hév naptól
Szép Lenka	Vágy
Rákos	Pipadal
Bu két velem	Honvágy és szerelem
Dobozi	Zrínyi dala
Bordal	Szondi
Csolnokon	Kölcsey
Himnusz	Busan csörög
Vérmennyekző	Huszt
Zápor	Munkács
Zsarnok	Atok
Vanitatum vanitas	Intés
Panasz	Tisztujítás
Ki buban ül	Emléklapra
Tanács	Hős
Igazság	Paulina emlékkönyvébe
Remény, emlékezet	Rebellis vers
Vigasztalás	Zrínyi második éneke

Válogatott tanulmányok és beszédek90 lap
--	---------

Nemzeti hagyományok
 Parainesis
 A magyar játékszin
 Mohács

Politikai beszédeiből: A sorsvonás tárgyában, - A magyar nyelv ügyében - A lengyelek ügyében, - Az elsőszülöttségi jószágok tárgyában - A királyi fiskus örökösödése tárgyában - Az örökös megváltás ügyében - Bucsú az országos rendektől - Felirat Kossuth ügyében 3 lap

Országgyűlési napló-részletek / 37 *

1832. december 11-20
 1833 január 5, 6, 8, 11, 30-31
 február 20, 28,
 március 11, 18-24
 május 15, 29
 június 1, 4, 30
 július 1-13, 19

Válogatott levelek 25 lap

/ Az 1887-es kiadás 9. és 10.kötetéből/

Önéletrajzi levele Szemeréhez	69 és 74 sz.levél
Levele Kazinczyhoz	26 sz.
Levelei Szemere Pálhoz	99 és 105, 109 sz
Levelei Döbrenteihez	1 és 6 sz
Levelei Bártfai Lászlóhoz	65 sz

Jegyzetek 30 "

Eddigi összes terjedelem 278 lap

A bírálók és a szerkesztőbizottság döntését kérem a következő szemelvények ügyében:

Csokonai és Berzsenyi-bírálat
Kazinczy és Berzsenyi-émlékbeszéd

Ezek közlése a terjedelmet keréken 26 lappal növelné. Közlésüket azért tartom aggályosnak, amiért egyéb, tartalmi szempontból igen értékes és jelentős esztetikai és politikai művek felvételét sem javasoltam, t. i. annyira át vannak itatva klasszikus és világirodalmi utalásokkal, idegen és nyelvújítási szavakkal, idegennyelvi idézetekkel, hogy ez olvasásukat rendkívül megnehezíti s a jegyzetapparátust aránytalanul megduzzasztja.

Pótlás: Ö.M. VIII. kötet Wesselényi védelméből 395-/felperes.../
402/...gyötri magát/ Felvehető-e ?

Budapest 1951. január 17.

Barta János

Bp. Múzeum krt 6-8

M E G H I V Ó

A Magyar Klasszikusok sorozat szerkesztőbizottsága 1951. február 5-én, hétfőn d. u. 2 -kor ülést tart a Magyar Tudományos Akadémia titkári hivatalában, Géza u. 2., Waldapfel elvtárs szobájában.

Napirend:

1. Kölcsey-kötet válogatása
2. A sorozat öt éves terve

Szabolcsi Miklós sk.

M e g h i v ó

25 ~~én~~ péntek

A Magyar Klasszikusok szerkesztőbizottsága 1952 január ~~III-én~~, ~~hétfő~~
este 1/2 7-kor ülést tart. / Egyetemi Magyar Intézet, VIII., Muzeum krt. 6-8/

Tárgy: Szigeti József előszava Eötvös: Magyarország 1514-ben c.
regényéhez.

A Kuruc-költészet kötet problémái

Szabolcsi Miklós s.k.

MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNETI
TÁRSASÁG

BUDAPEST,
XI. KER. MÉNESI-ÚT 11—13
Telefon: 259-266

Budapest, 195.....
5. I. lo.

144440-1336/4

Kedves Elvtárs !

Mellékelten küldöm a Nemes Dezső levelére irt válasz tervezetét és arra kérem, hogy megjegyzésével ellátva f. hó 20-ig küldje vissza a szöveget.

Elvtársi üdvözléssel
Szabolcsi Miklós s.k.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Kedves Nemes elvtárs!

A Magyar Klasszikusok sorozat szerkesztőbizottsága foglalkozott a szerkesztőbizottság tagjaihoz intézett levelével és elhatározta, hogy az abban foglalt problémákat és aggályokat egy széleskörű anketon vitatja meg.

Addig is azonban kialakult egy előzetes álláspont amelyről tájékoztatni szeretném. A Magyar Klasszikusok sorozat megindításából intézkedő párthatározat /amelyet az agit-prop.kollégium 1950.tavaszi hozott, majd 1950. végén, a sorozat részletes tervének tárgyalásakor megerősített /Révai József elvtárs találó megfogalmazásával így határozta meg a sorozat célját: "A magyar irodalmi műveltség alapkönyvtára". A sorozat kötetinek megjelenése, tervének teljesítése szóta is igyekezett ehhez az elvhez alkalmazkodni s a magyar irodalom legfontosabb műveit, marxista igényű bevezetésekkel és jegyzetekkel ellátva az olvasók elé bocsátani.

Más kérdés, hogy a sorozat címe teljesen fedi-e a jellegét? Ha a klasszikus szót úgy értelmezzük, mint a "marxizmus-leninizmus klasszikusai" esetében s a Pártkönyvkiadó gyakorlatában történik, akkor valóban jóval tágabb kört ölel fel a sorozat. Ha a klasszicitás mértékét világirodalmivé emeljük, akkor is aggályok lehetnek a sorozat nem egy kötete iránt. De a magyar irodalmi nyelvben és az újabb idők szóhasználatában eléggé elterjedt a klasszikus szónak az az értelmezése, amely "klasszikus"-on a mult kiemelkedő alakjait érti. /V.ö. a sajtó szó használatát, a könyvterveket, az iskolai tanterveket stb./ Véleményünk szerint azonban az a tény, hogy a sorozat címe esetleg nem egészen fedi a jellegét, nem érinti a sorozat egészének helyességét és létjogosultságát.

Mindamellet a szerkesztőbizottság megállapította, hogy a "Magyar irodalmi műveltség alapkönyvtára" jelleghez képest is van vitatható a sorozat eddigi köteteiben, elsősorban a XVIII. századi darabokat tar-

talmazó "Régi magyar vigjátékok" kötet. A szerkesztőbizottság véleménye szerint alaposan meg kell vizsgálni a sorozat jövő évi terveiben a nem kiemelkedő írók által írt, inkább egy-egy X korszakot összefoglaló antológiákat, mert ezekenél fenyeget leginkább az a veszély, hogy túlságosan csak filológiai érdekességgé válnak.

Ismétlem: mindezeket a kérdéseket még meg fogjuk vitatni és meg fogjuk kérni Nemes elvtársat, hogy ezen a vitán vegyen részt.

Elvtársi üdvözlettel

a szerkesztőbizottság nevében:

Szabolcsi Miklós.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Kedves Lukács Elvtárs,

vissza szeretnék térni a Kritika című folyóiratban közlendő beszélgetése egynéhány problémájára.

Mindenekelőtt nagyon örülök és megtiszteltetésnek tartom, hogy a folyóirat számára ezt a rendkívül érdekes, széles távlatu és bizonyára sokakat vitára is ingerlő nyilatkozatot adta. Azt hiszem, olyan kérdéseket érint, amelyek mindnyájunkat régóta izgatnak és rendkívül aktuálisak. Mindezt köszönöm.

A cikk három pontjával kapcsolatban azonban van problémám és kötelességem ezeket elmondani, illetőleg ezekkel kapcsolatban segítségét kérni:

a/ Az említett kézirat 21. lapján a Jancsó-filmekkel kapcsolatban a következő mondat olvasható: "Ugyanakkor nem tartom véletlennek, hogy a nálunk még mindig létező szektás közvélemény olyan hisztérikusan reagál Jancsó filmjeire."

Évvel kapcsolatban kettős az aggályom: egyrészt az, hogy a Népszabadságban Rényi Péter cikke vitazárónak íródott és úgy gondolom, hogy a pártvezetés álláspontja is az, hogy az új Jancsó-filmmel kapcsolatban ne folyjék tovább széleskörű vita. A magam részéről azt is hozzátenném, hogy ez a vita olyan politikai jellegű szenvedélyeket is kavart fel, amelyeket a jelen helyzetben valóban nem szükséges továbbszítani. De ezen túlmenően, másodsorban: úgy hiszem, hogy ez a mondat nem egészen fedi a valóságot, legalábbis nem egyezik az én tapasztalataimmal. A legutóbbi Jancsó-filmmel kapcsolatban nemcsak a "szektás közvélemény" reagált elutasítóan, hanem nagyon sokan, sok más oldalról, és pedig mind művészi, mind tartalmi szempontból voltak többé-kevésbé ellene. Elég sokrétű és árnyalt rétegződés keletkezett

./.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

igy; /nemzedéki, művészi-izlésbeli, stb. különbségek/ a határvonal az új filmmel kapcsolatban jelenleg nem a "szektás" és "nem szektás" közvélemény között húzódik. Ugyhogy az a kérésem, ezt a mondatot hagyjuk ki; azt hiszem feleslegesen élezné bizonyos ellentéteket.

b/ A 20. lapon szó van arról, hogy a magyar irodalom fel-
lendülése a Rajk-per idejével megszakadt, és "ez a sokk még
nem jött egészen rendbe". Itt is az a problémám, hogy még
több ilyen sokk érte a magyar irodalmat, többek között 1956
és sok más, és amellet az a gyanum, hogy bár Déryre áll ez
a megállapítás, írónk nagy részére nem vagy nem így.

c/ A 18. lapon a provincializmussal kapcsolatban ezt
olvasom: "Az irodalmat értem itt, mert az irodalomtörténetre
ez nem vonatkozik: az irodalomtörténet ma is, a magyar provin-
cializmus glorifikálása, mely ezáltal megfordítja a legfonto-
sabb dolgok értékelését."

Tudom, hogy Lukács elvtársnak - már a század eleje óta
és azóta sem szűnően - rossz a véleménye az irodalomtörténet-
ről általában és a magyar irodalomtörténetről különösen. Mégis,
azt hiszem, ez az általánosítás itt is túl sommás. Hivatkoz-
hatnék itt arra, hogy a magyar irodalomtörténet nemcsak azok-
ból áll, akik ^{Jókai-ról, Arany-ról, Kármán aróbról stb.} Petőfiről, Adyról, a magyar forradalmi iroda-
lomról, 1919-ről, és sok másról irtak, s talán azokból is, akik
József Attila életével és művével próbáltak foglalkozni. Nem
hiszem, hogy mindezekre állna, hogy a magyar provincializmust
glorifikálnánk. Hiszen ez a megállapítás így Király Istvántól
és Pándi Páltól a legfiatalabbakig, egy túl széles körre áll.
Hivatkozhatnék talán arra is, hogy a magyar irodalomtörténe-
szek egy csoportja /és talán nem szerénytelenség, hogy magamat
is ide sorolom/, már hosszú évtizedek óta cikkekben, tanulmá-
nyokban, szöveggyűjteményekben, stb. ugyan olyan kérdéseket
vet fel a magyar irodalom világirodalmi helyére vonatkozólag,
ugyanazt a vonalat követi a magyar irodalom valódi értékeinek
kiemelésére, mint Lukács elvtársnak ez a nyilatkozata. Be-
vallom őszintén, hogy már a Tóth Aladár-előszóban is bántott

egy egész tudományág bonyolult spektrumának ilyen elítélése /ott különösen azért, mert azt is tudom, hogy a magyar irodalomtörténet mit tett éppen Bartók elismertetéséért akkor, amikor ez még nagyon nehéz volt/.

Végül, argumentum ad hominem, a Kritika az Irodalomtudományi Intézet folyóirata, s nem lenne illő, hogy épp itt, a házigazdát ilyen tulzó általánosítással illetné.

Az a javaslatom és kérésem tehát, hogy Lukács elvtárs ezt a mondatot hagyja ki, vagy legalábbis lényegesen enyhítse, vagy differenciálja.

Budapest, 1969 március 7.

Elvtársi üdvözlettel:

Frankel László

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.